

opusdei.org

Mgr. Ocariz: "Houden van vrijheid betekent houden van pluralisme"

De Prelaat gaat, in dit interview met The Pillar, in op vragen over de missie van leken en de huidige context waar het Opus Dei zich in bevindt. Hij spreekt ook over hen die vroeger deel uitmaakten van het Werk en het later hebben verlaten: "We houden van hen uit de grond van ons hart," zegt hij, "en we waarderen oprecht het goede

dat ze in die tijd hebben gedaan en nog steeds doen.”

16-11-2024

1) Een van de hoofdthema's van de huidige synode over synodaliteit gaat over de rol van leken in de Kerk. Wat kan het Opus Dei bij te dragen aan deze overwegingen, gezien de centrale rol van de leken in haar boodschap, missie en spiritualiteit?

De rol van leken in de Kerk is niet in de eerste plaats het bekleden van posities in kerkelijke structuren; waarvan er natuurlijk weinig zijn (en sommige zijn misschien nodig) in het geheel. Dit idee, dat naar voren kwam in de synodale gesprekken, is zeer aanwezig in het charisma van het Opus Dei: elk van de lekenengelovigen - elke gedoopte man

en vrouw - in te staat stellen de grootsheid en schoonheid van hun zending te realiseren. Net als bij de eerste christenen ligt in onze tijd de verantwoordelijkheid voor de toekomst van de evangelisatie vooral bij de leken, verenigd en in gemeenschap met de herders.

De Kerk is niet voornamelijk een tempel of bouwwerk, maar de mensen die door de doop in Christus worden ingelijfd. Een leek die Jezus Christus in zijn hart en levenswijze draagt, zal een levendige en toegankelijke aanwezigheid van de Kerk zijn in zijn buurt en gemeenschap, onder familie en vrienden, onder gelovigen en niet-gelovigen, in de wereld van sport en amusement en op verschillende professionele, sociale, culturele, wetenschappelijke, politieke en commerciële gebieden.

In zijn apostolische exhortatie *Gaudete et exsultate* spreekt paus Franciscus over de centrale rol van leken als hij ons uitnodigt om de "heiligheid van onze naaste burenen te ontdekken, van hen die midden onder ons leven, Gods aanwezigheid weerspiegelen". Van het begin af aan heeft het Werk geprobeerd die richting op te gaan: het herinnert ons eraan dat mensen, met hun deugden en gebreken, Gods uitgestoken hand kunnen worden naar vele anderen, zelfs naar hen die misschien nooit een kerk in zouden lopen.

Daarom zou ik zeggen dat de uitdaging om tijd en zorg te besteden aan de vorming en geestelijke begeleiding van gewone christenen, ware apostelen in hun eigen omgeving, een van groot belang is. Het is een prioriteit in de dagelijkse activiteit van de Kerk en, God zij dank voltrekt het zich in duizenden parochies en initiatieven.

2) Waarom is deze leken identiteit zo essentieel voor Opus Dei als instituut en als geestelijke weg?

Het is essentieel, omdat de heilige Jozefmaria Escrivá begreep dat God dit van hem vroeg: de universele roeping tot heiligheid te verklaren, te tonen, te ontdekken en eraan helpen herinneren dat deze roeping midden in de wereld, middels het gewone leven, vooral het gezins- en werkzame leven beleefd kan worden. De stichter begon het Werk door studenten en professionals te begeleiden, groepen te vormen, te bidden en anderen om gebed voor hen te vragen. Hij betrok deze jongeren ook bij zijn bezoeken aan de armen en zieken in Madrid en organiseerde bezinningsdagen en vormingslessen. Met dezelfde geest trokken zij uit naar vele culturen en landen, naar mensen van alle rangen en standen.

Zorgdragen voor dit charisma en het vruchtbaar maken is wat de Heer en de Kerk van ons vragen: dat we evangeliseren, zoals ik al zei, binnen het gezin, op het werk, midden in de samenleving, die ons altijd voor grote uitdagingen stelt, als oorlog, armoede, ziekte, enzovoort. Het zijn de gewone gelovigen die kunnen getuigen hoe Christus aanwezig is in hun leven en hoe dit hen ertoe aanzet andere mensen te worden en hun omgeving te veranderen.

Daarom biedt Opus Dei, als instituut, vorming, begeleiding en een concrete spiritualiteit die aangepast is aan mannen en vrouwen met gezinnen voor wie ze moeten zorgen, met volle agenda's, economische moeilijkheden, die verhuizingen meemaken, enzovoort. Sommige mensen voelen zich, bij het ontdekken van deze geest, geroepen om het in hun leven uit te dragen.

3) In 1946, toen de heilige Jozefmaria voor het eerst canonieke goedkeuring vroeg voor het Opus Dei, kreeg hij te horen dat hij een eeuw te vroeg was. Denk je dat deze woorden nog steeds gelden, nu de huidige canonieke hervorming van het Werk gaande is?

In 1946 was Opus Dei gevestigd in vier landen en was de boodschap minder bekend. Toen al, bestond het uit een klein aantal priesters en een groot aantal leken. In die tijd botste de prediking van de stichter met het gangbare denken toen hij de leken aanmoedigde om heiligheid te zoeken te midden van de wereld, om het evangelie te brengen naar alle milieus en beroepen. Zijn boodschap leek zijn tijd vooruit, ondanks het feit dat die diep geworteld is in het evangelie. Vandaag de dag is het Werk actief in meer dan 70 landen en is de boodschap volledig omarmd

en gepromoot door het Tweede Vaticaans Concilie. Tegelijkertijd is het duidelijk dat de wet moeite heeft om nieuwe pastorale verschijnselen te omkaderen. Misschien heeft het protagonisme dat het [Tweede Vaticaans] Concilie voor de leken wenste nog een lange weg te gaan. Verder kan ik garanderen dat de huidige wijziging van de statuten, waar de Heilige Vader om heeft gevraagd, wordt uitgevoerd met het fundamentele criterium van aanpassing aan het charisma, dat tegenwoordig op veel plaatsen beter wordt begrepen en gedeeld. Het recht, dat zo noodzakelijk is, volgt het leven en de geïncarneerde boodschap om ondersteuning en continuïteit te geven aan het leven.

4) Europa, de Verenigde Staten en, in mindere mate, Latijns-Amerika raken snel profaner. Opus Dei is aanwezig in veel van de grootste en meest geseclariseerde steden

ter wereld. Wat doet het Opus Dei om in deze samenlevingen een trouwe vertegenwoordiger van de Kerk te zijn en in deze omgevingen te evangeliseren?

Op 3 maart 2017 werd ik voor het eerst op audiëntie ontvangen door paus Franciscus. In die ontmoeting deed hij een heel concreet verzoek aan de leden van de prelatuur om prioriteit te geven aan een randgebied: de middenklasse en de professionele wereld, die ver van God af staan. Zonder iemand uit te sluiten, opent deze voorkeur een apostolische horizon die even uitgestrekt als opwindend is, en die goed aansluit bij het komende Jubileum van de Hoop.

Opus Dei streeft ernaar aanwezig te zijn in deze geseclariseerde omgeving, door een uitgebreide vorming aan te bieden via educatieve of

liefdadigheidsinitiatieven. Het belangrijkste zijn niet de initiatieven of structuren, maar de mensen die deze initiatieven of structuren vormen en de honderdduizenden die deelnemen aan hun apostolaat: de vriendschap met God dat elk lid van het Werk probeert te verinnerlijken en te delen in hun netwerk. Het is vermeldenswaard dat vanaf het begin van de Kerk, christenen evangeliseerden in verschillende contexten: sommige in omgevingen met een diepe religieuze traditie - zoals we zien in de evangeliën - en andere waar dit niet het geval was. Deze realiteit werpt een licht dat ons vertrouwen kan geven, omdat we veel kunnen leren van hoe de Kerk in apostolische tijden leefde.

Kort gezegd, in de woorden van de heilige Jozefmaría, denkend aan de huidige tijd, is het essentiële aspect van de missie van Opus Dei vriendschap en vertrouwen met elke

man en vrouw. Samenwerken met de genade van God om mensen en naties te helpen Christus te ontmoeten, van mens tot mens, één op één. Overal, vooral daar waar de secularisatie sterk is, moeten we nog meer vertrouwen op Gods hulp en onze kracht tonen door onze eigen levenswijze en verschillende initiatieven. Elke christen is geroepen om de aantrekkelijkheid van het leven met en in God zichtbaar te maken; het Werk wil diegenen ondersteunen die deze zending leven.

5) Opus Dei lijkt voortdurend te maken te hebben met een aantal uitdagingen, waaronder de hervorming van de statuten, de situatie van Torreciudad, verschillende artikelen, boeken en documentaires waarin oud-leden ageren tegen het werk, en een gerechtelijk onderzoek naar klachten van 43 voormalige

auxiliair-numeraires in Argentinië. Is dit de moeilijkste tijd in de geschiedenis van Opus Dei? Hoe gaat Opus Dei om met klachten van voormalige leden?

Het Werk bestaat bijna honderd jaar en het is een goed moment om terug te kijken naar de oorsprong en de balans op te maken van de reis tot nu toe. Dit is de beste manier om te blijven leren, te corrigeren wat gecorrigeerd moet worden, vreugde te vinden in het heden en plannen te maken voor de toekomst.

In deze context zijn de ‘voortdurende uitdagingen’ die je noemt ook oproepen om grondig te onderzoeken hoe goed we de schoonheid van dit charisma hebben weerspiegeld en tegelijkertijd, waar sprake was van een gebrek aan aanpassingsvermogen, om niet-essentiële zaken te veranderen, wat - zoals de stichter zelf zei - onderdeel

is van het leven van elk levend organisme.

Zoals ik al eerder zei, vordert het werk aan de statuten goed, en we hopen ook van harte een passende oplossing te vinden voor de verschillende standpunten over Torreciudad, dat is in handen van de Heilige Stoel.

De boeken, artikelen en documentaires drukken op ons, omdat ieder stuk iemands pijn of frustratie verwoordt. Zoals je mogelijk begrijpt werken we op een manier dat daar geen redenen voor zijn, het is immers onze wens dat het beleven van de roeping tot het Werk een reden voor vreugde is, en zo is het, dankzij God, voor vele duizenden mensen. Maar we zullen altijd fouten maken, omdat we een instelling zijn die uit mensen bestaat. Natuurlijk willen we ze tijdig

opsporen en zoveel mogelijk herstellen.

Tegelijkertijd kan kritiek - zelfs als het niet overeenkomt met de werkelijkheid - een hulpmiddel zijn om aspecten te ontdekken waarin we ons kunnen verbeteren. Hoewel ze misschien niet altijd aangenaam of eerlijk zijn, kunnen ze een gelegenheid zijn voor onderzoek en af en toe voor innerlijke rijping. Het is altijd belangrijk om datgene wat verbeterd of gecorrigeerd moet worden met kalmte en vertrouwen tegemoet te treden.

Wat betreft de claims in Argentinië, daar werd een hoorzitting gehouden. Met de opgedane ervaring werd een eerste bureau voor herstel en bemiddeling opgericht om elk individueel conflict te ontrafelen. Het was voor ons een reden tot grote vreugde om met veel mensen er uit te komen en tot overeenstemming te

komen, en het hielp ons om persoonlijk en concreet om vergeving te vragen. Het luisteren hielp om de pijn van de oud-leden te verzachten, of van hen die er hulp en begeleiding zochten, maar niet vonden. Na dit begin van een proces van genezing, creëren we nu soortgelijke procedures in andere landen.

We houden uit het diepst van onze ziel van alle mensen die tot het Werk hebben behoord en het, om welke reden dan ook, hebben verlaten, en we waarderen oprecht het goede dat ze in die tijd hebben gedaan en nog steeds doen. We hebben veel respect voor elk van hen omdat er een verlangen was om hun leven aan God te geven in die beslissing om lid te worden van Opus Dei. Bij vele gelegenheden heb ik de kans gehad om vergeving te vragen aan hen die nog steeds een wond dragen door een gebrek aan naastenliefde,

rechtvaardigheid of om een andere reden. Bij vele andere gelegenheden was ik getuige van hun dankbaarheid voor de in het Werk doorgebrachte tijd en voor de ontvangen begeleiding, waardoor ze blijven deelnemen aan geestelijke en vormende activiteiten. In het afgelopen jaar hebben we bijna dagelijks een verzoek tot opname in Opus Dei ontvangen van oud-leden: het leven laat zien dat de werkelijkheid genuanceerder is dan wat we kunnen concluderen op basis van een al te contrasterend of gepolariseerd verhaal.

6) In bepaalde media, vooral in de Verenigde Staten, wordt Opus Dei ervan beschuldigd achter een ultraconservatieve samenzwering te zitten om onder andere Donald Trump president te maken. Wat heeft u hierop te zeggen?

Ik kan je niet veel vertellen, want het is gewoonweg fantasie. In Opus Dei geven we geen enkel politiek advies of bevel aan wie dan ook: als iemand dat zou doen, zou de rest van ons daartegen in opstand komen. Het is in strijd met onze geest. Er zijn goede katholieken die op velerlei partijen en kandidaten stemmen, al naargelang hun overtuiging. Ik zal hen niet vertellen, en niemand in het Opus Dei, op wie ze moeten stemmen, wie ze moeten steunen, of welke zaak ze moeten uitdragen. Het zou ook ongepast zijn om, zelfs indirect, een sfeer te creëren in vormingsactiviteiten die ervan uitgaat dat er maar één legitieme optie is voor leden van het Opus Dei. Houden van vrijheid betekent houden van pluralisme.

In de media die je noemt zijn er hypothesen en samenzweringstheorieën die mensen bij naam noemen die desondanks

geen lid zijn van Opus Dei. Ik weet zeker dat het allemaal prima katholieken zijn, maar [deze mediakanalen] manipuleren de waarheid om te proberen een instituut van de Kerk bij politieke zaken te betrekken.

Tegelijkertijd zou ik willen dat er meer begrip kwam voor de vrijheid van leken in politieke, sociale en culturele aangelegenheden... In publieke aangelegenheden heeft elke christen de verantwoordelijkheid om zijn geweten te vormen volgens de sociale leer van de Kerk, de voorstellen van de kandidaten van partijen goed te kennen, na te denken over de beste optie voor het algemeen welzijn en vrij te beslissen. Daarom vermijdt de geestelijke begeleiding van Opus Dei zich te bemoeien met hun legitieme aardse opties. Het is essentieel om de autonomie te respecteren van een leek, ongeacht hij of zij deel uitmaakt

van Opus Dei, die deelneemt aan de politiek: hun daden, goed of slecht, zijn hun eigen verantwoordelijkheid en niet die van de Kerk. Culturele, politieke, economische of sociale initiatieven van de gelovigen toeschrijven aan Opus Dei of aan de Kerk als geheel is een vorm van klerikalisme.

Lees het interview, gepubliceerd in het Engels op *The Pillar*.

pdf | Document automatisch aangemaakt door <https://opusdei.org/nl-nl/article/mgr-ocariz-houden-van-vrijheid-betekent-houden-van-pluralisme/> (31-3-2025)